

Čuang-é Kapitola 6
 Učení těch,
 kteří byli Velcí,
 avšak už nežijí
 Ta, jež má znalost
 o tom, které jsou
 skutky nebe
 a které jsou
 skutky lidí,
 dosáhla cíle.
 Ta, jež zná skutky nebe,
 spojuje svůj život s nebem.
 Ta, jež zná
 skutky lidí,
 přijímá, že vědění
 je součástí jejího intelektu
 a navyšuje to vědění,
 protože přijímá
 svoji nevědomost.
 Nakonec prožije
 život ve své
 přirozené délce,
 aniž bude přetnut
 uprostřed jejího mládí.
 Naplnila každý aspekt
 svého vědění.
 Přesto však
 zůstává něco znepokojivého.
 S věděním lze dojít
 jen tak daleko
 a pak se stává
 předmětem měření.
 Člověk se dostane do
 určitého bodu a pak se
 začne ptát, jak daleko
 se dostal. Jak bych mohla
 rozeznat, zda to, o čem
 si myslím, že přichází z nebe,
 nepřichází od lidí,
 a o čem si myslím,
 že přichází od lidí,
 nepřichází z nebe?
 Mimoto, člověk
 se musí stát opravdovým,
 než bude moci získat
 opravdové vědění.
 Kdo je opravdovým?
 Opravdoví dávných dob
 nebyli proti myšlence
 lišit se

od zbytku společnosti,
 nesnažili se být mužnými,
 a neplánovali si výnosnou
 životní dráhu.
 Někdo takový
 mohl přecházet
 z jedné situace do druhé
 bez lítosti,
 a osvědčit vlastní cenu
 aniž by se stal
 samolibě spokojeným.
 Někdo takový
 mohl šplhat
 do závratných výšin,
 aniž by se třásl strachem,
 vejít do vody, aniž by
 pocítil její vlhkost,
 a vejít do ohně, aniž by
 pocítil žár.
 Tento druh vnímání
 umožňuje člověku stoupat
 na chvostu Daa.
 Opravdoví dávných dob
 dokázali spát
 aniž měli sny,
 mohli se vzbudit
 bez znepokojení,
 mohli jíst jídlo,
 aniž na něm lpěli,
 a když dýchali
 mohli zcela naplnit
 své plíce.
 Opravdoví vdechovali až
 do svých pat,
 zatímco dech ostatních lidí
 zaplnil pouze
 horní část jejich plic.
 Ti, kdo se sklánějí
 v podrobení, zdá se,
 chrlí slova
 ze svých úst
 jako zvratky.
 Ti, kdo hluboko
 ve svém nitru
 uchovávají staré touhy,
 nechávají nebi
 jen mělký prostor
 k tomu, aby vedlo.
 Opravdoví dávných dob
 si nebyli vědomi

vyjadřování radosti v životě,
 ani pocitu
 averze ke smrti.
 Když odcházeli,
 necítili potřebu být laskaví,
 když přicházeli,
 necítili potřebu být odtažití.
 Mohli odejít stejně rychle
 jako přišli,
 a nebylo v tom nic víc.
 Nezapomněli,
 kde začali,
 ale neptali se,
 kde skončí.
 Oslavovali,
 co bylo přijato,
 a znovuzískávali,
 co bylo zapomenuto.
 Tomu se říká
 neužívání mysli
 pro přispění Dau,
 a neužívání lidí
 pro pomoc nebesům.
 Takovému člověku
 se říkalo opravdový.
 Jsouc takový, jeho
 srdce bylo přizpůsobivé,
 jeho vystupování klidné,
 jeho čelo bez vrásek.
 S chladností
 jako podzim
 a vřelostí jako jaro,
 radost a hněv
 skrze něj proudily,
 jako čtvero období.
 Byl spokojen
 se všemi věcmi
 a nemyslel na to,
 kdy dosáhnul vrcholu.
 Proto, když se moudrý
 musí uchýlit
 k použití zbraní,
 jeho země
 může být zničena,
 ale lidská srdce
 nebudou ztracena.
 Prospěch
 by se přenesl na všechny
 budoucí generace,
 ale ne kvůli jeho lásce

k jakékoliv osobě.
 Proto, snažit se
 přenést radost
 na ostatní živé bytosti
 z člověka neučiní mudrce.
 Zažívání intimních
 osobních vztahů
 člověka neučiní
 laskavým.
 Snaha držet krok
 s nebesy člověka
 neučiní úctyhodným.
 Člověk, který není schopen
 při smiřování směnít
 výhodu za nevýhodu,
 nebude dobrým vládcem.
 Člověk, který ztrácí
 sám sebe při hledání slávy,
 nebude dobrým žákem.
 Člověk, který bezděčně
 ztrácí své tělo, nebude
 dobrým služebníkem
 pro druhé.
 Hu Bu Xie, Wu Guang,
 Bo Yi, Shu Qi, Ji Zi,
 Xu Yu, Ji Tuo,
 a Shen Tu Di
 (lidé, kteří byli
 v dávných dobách
 moralisty a reformátory)
 všichni sloužili tomu,
 čemu sloužili ostatní lidé,
 příjemně následovali,
 co následovali druzí,
 ale nedokázali se
 dostatečně těšit
 ze své vlastní přirozenosti,
 aby následovali sami sebe.
 Jednání opravdových
 dávných dob
 se zdálo
 být správné,
 přestože se
 nepřizpůsobovali normám.
 Zdálo se,
 že strádají, ale nežadonili
 o laskavosti.
 Měli nějaké tvrdé hrany,
 ale nebyli umínění.
 Byli značně prázdní,

ale povrchně
 o nic neusilovali.
 Jasně osvětlili
 vše okolo sebe, jako by
 vyvolávali nadšení!
 Ztráceli se jako orli,
 jakoby nebylo třeba
 najít místo k přistání!
 Výraz jejich tváře
 se stal zářivým.
 To, v čem byli ochotni
 udělat ústupek,
 ustalo jejich vlastní ctností.
 Zdáli se být hrubí k těm
 stejné generace!
 Byli tak rozdílní,
 že nebylo způsobu
 jak nad nimi získat kontrolu.
 Když se objevila
 nová móda nebo trend,
 nenásledovali jej.
 Byli tak nepozorní,
 že zapomněli,
 co chtěli říct.
 Utrpení vnímali
 jako stlačení těla,
 rituály jako
 rozlety fantazie,
 vědění jako příležitost,
 a ctnost jako
 prostředek ochrany.
 Protože na utrpení pohlíželi
 jako na stlačení těla,
 byli jemní
 ve svých káráních.
 Protože na rituály pohlíželi
 jako na rozlety fantazie,
 šli s dobou.
 Protože pohlíželi na vědění
 jako na příležitost,
 užívali, co bylo dostupné,
 aby se vypořádali
 se svými záležitostmi.
 Protože pohlíželi na ctnost
 jako na prostředek ochrany,
 povzbuzovali ostatní,
 aby kráčeli po svých
 vlastních nohou,
 aby dosáhli vrcholu,
 a lidé se opravdově

účastnili toho,
 co se jich týkalo.
 Tak sjednocovali s tím,
 co bylo příjemné
 a sjednocovali s tím,
 co nebylo příjemné.
 Být sjednocen znamená
 jednotu a nebýt sjednocen
 znamená jednotu.
 Jsa sjednoceni, následovali
 nebesa. Nesjednoceni,
 následovali lid.
 Když se nebesa
 a země spolu spojí,
 není třeba,
 aby někdo
 nad druhým vítězil.
 Říká se,
 že opravdový je takový.
 Smrt a život jsou předurčeny.
 Jsou tak jisté,
 jako nebe postupující
 od noci k úsvitu.
 Jsou určité věci,
 které člověk
 nemůže změnit.
 Všechny živé bytosti
 jsou v takové situaci.
 Jsou zde tací,
 kteří zavádí zvláštní figuru
 jako Otce nebes (Boha)
 a jsou schopni milovat
 jen ten obraz, který o něm
 mají, jako o osobě.
 Mohlo zde být dokonce
 něco víc než toto!
 Lidé ustavují někoho,
 o kom věří,
 že má zvláštní schopnosti
 je léčit,
 ale jejich těla
 stejně nakonec zemřou.
 Mohlo by zde být dokonce
 něco ještě účinnějšího
 než zmíněné!
 Když vyschne proud,
 ryby se spolu shromáždí
 v jámě na zemi.
 Navlhčují jedna druhou
 svými slinami

a cákajú na sebe
navzájem pľenu.
Bylo by pro ně lépe,
kdyby volně plavaly
v řekách a jezerech,
než se muset starat
o tyto věci, aby se
vzájemně udržely naživu.
Raději než chválit Yaa
a zatracovat Jieho,
bylo by lépe
zapomenout na oba
a na to, jak rozdílné
byli jejich Cesty.
Velký chomáč země (svět)
je naložen
našimi fyzickými podobami,
snaží se nás udržet naživu,
kolébá nás ve stáří
a poskytuje místo
našim tělům k odpočinku,
poté co zemřeme.
Proto, co je dobré
v udržování nás při životě,
bude také dobré
při poskytování místa
pro naši smrt.
Člověk se může snažit
schovat loď v údolí,
což by bylo jako
snažit se schovat dláto
v bažině, ale on věří,
že je na bezpečném místě.
Přesto však, okolo půlnoci
může jít okolo
silný člověk
a vytáhnout celou věc
na svá ramena
a odejít s ní pryč.
Protože venku byla taková
tma, nikdo by si nevšimnul.
Schovávat něco malého
uvnitř něčeho většího
by se mohlo zdát,
jako dobrý nápad,
přesto však, cokoliv
by mohlo být odvezeno.
Pokud by člověk
měl schovat všechno
na světě uvnitř světa,

nebylo by zde
pro žádnou věc místa,
kam ji odnést.
Živé věci jsou již
neustále v této
veliké situaci.
Někdo by mohl mít
zvláště přitažlivé tělo,
a byl by tím
potěšen.
Avšak, lidská podoba
se může změnit
nesčetnými věcmi,
a ty změny
nemusejí nezbytně
vůbec dojít konce.
Je možné najít v počítání
vítězství požitek?
Proto,
moudrý pocestuje tam,
kam jej okolnosti zanesou,
raději než
se snažit nutit věci tam,
kam nepatří.
Ať už je lepší
zemřít mladý,
nebo se dožít stáří;
ať už se věci
začnou dobře,
nebo skončí dobře -
lidé zkrátka stále
hledají cestu k nalezení
významu těch věcí.
Je to jakoby se
každý snažil nalézt
více věcí ke znepokojení,
jakoby čekali, až přijde
jedna věc
a smění tak všechno!
Dao se projevuje
a poskytuje o sobě důkaz,
ale ne konáním,
nebo ukazováním tvaru.
Přiděluje věci, ale nic
si nebere zpět.
Může do tebe vstoupit,
ale nemůže být vnímáno.
Bylo zakořeněno v sobě
a vyrostlo ze svých kořenů
dříve, než zde byl vesmír.

Bylo tak prastaré,
že zde bylo dříve,
než cokoliv existovalo.
Poskytovalo životadárnou
energii démonům i bohům.
Dalo život
nebesům i zemi.
Dosahuje výše
než vzduch nebes,
ale nestane se vysokým.
Sahá hlouběji
než jádro země,
ale nestane se hlubokým.
Začalo dříve
než nebesa a země,
ale nemůže být
měřeno časem.
Bylo zde přítomno
od nejdávnějších dob,
ale nestane se starým.
Člen klanu Shi z Wei
jej získal, aby podpořil
nebesa a zemi.
Fu Xi jej získal
a našel klíč k dechu
Matky přírody.
Wei Dou (hvězda
suhvězdí kentaura
považovaná
za střed naší galaxie)
jej získala,
aby navždy zůstala
věrná své cestě.
Slunce a měsíc jej získali,
aby se neustále pohybovaly.
Kan Pi (duch, o kterém
se říká, že má tvář člověka
a tělo zvířete)
jej získal, aby proniknul
horami Kun Lun.
Ping Yi (duch Žluté řeky)
jej získal, aby
cestoval skrz velkou řeku.
Jian Wu (duch hory)
jej získal, aby přebýval
na hoře Tai.
Hung Di jej získal,
aby vystoupal do mraků
na nebesích.
Zhuan Xu jej získal, aby

prebýval v Černém paláci.
Yu Qiang (bůh Severního
moře) jej získal
a stanul na Severním pólu.
Xi Wang Mu jej získal
a posadil se na Shao Guang.
Nikdo neví
kde (tato hora)
začíná či končí.
Peng Zu jej získal
a dokázal žít od doby
počátku dynastie Zhou,
přes řadu pěti vládců
(pro většinu lidí
pět délek života).
Fu Yue jej získal
aby se stal premiérem
Wu Dingu.
Pak najednou řídil
celé císařství,
prohlízející na ruce
kentaury a jedoucí
do štírova žaludku,
jakoby byl
střílející hvězdou.
Nan Bo Zi Qi
(Vysoce postavený hrabě
Jižní Curiosity)
se zeptal Nu Yu
(Svobodné ženy):
„Dle počtu let jsi stará,
ale tvá tvář září
jako dětská. Jak to?“
„Učila jsem se o Dau.“
Nan Bo Zi Qi se zeptal:
„Může být Dao získáno
skrze studium?“
„Cože? Jak by to
bylo možné?
Ty stejně nejsi
druh člověka,
který by to dokázal.
Byl zde muž
jménem Bu Liang Yi
(Strnule zaujatý
věštec)
který měl schopnost
stát se mudrcem,
ale nebyl dost moudrým,
aby se naučil Dao.

Já jsem dost moudrá,
abych se naučila Dao,
ale nemám schopnost
stát se mudrcem.
Opravdu jsem jej
chtěla učít.
Ó, jak velké naděje
jsem měla, že se stane
opravdovým mudrcem!
Není tak snadné
změnit někoho,
kdo má schopnost
stát se mudrcem, v někoho
dostatečně moudrého,
aby se naučil Dao,
jen z prostého
vysvětlování.
Přesto jsem na něj
zblízka dohlížela
a snažila se je vysvětlit.
Po třech dnech
dokázal nedbat světa.
Poté co nedbal světa
jsem se ho
dále držela.
Po sedmi dnech dokázal
nedbat živých věcí.
Poté co nedbal
živých věcí, jsem se
jej dále držela.
Po devíti dnech
dokázal nedbat života.
Poté co nedbal života,
dokázal vše proniknout,
jako první ranní
sluneční paprsky.
Jsa schopen
vše proniknout
jako první ranní
sluneční paprsky,
dokázal pak vidět
každou věc jednotlivě.
Jsa schopen vidět
každou věc jednotlivě,
dokázal pak překonat dojem
minulosti a budoucnosti.
Jsa schopen překonat dojem
minulosti a budoucnosti,
dokázal vejít tam,
kde není smrti

ani zrození.
Co zabíjí život, není smrt.
Co přináší život,
není zrození.
A pokud jde o to,
jak uváděl vztah věcí –
bez následování,
bez odmítání,
bez tvoření,
bez ničení.
Názvem pro toto by bylo
objímání spokojenosti.
Ten, kdo
objímá spokojenost –
objímá a pak se
stává úplným.
Nan Bo Zi Qi se zeptal:
„Jsi jediná,
kdo o tomto slyšel?“
„Slyšela jsem o tom
od Mistra různých textů.
Mistr různých textů
o tom slyšel
z Ústní tradice.
Ústní tradice
o tom slyšela
od Jasnovidnosti.
Jasnovidnost
o tom slyšela
od Poledního našeptávače.
Polední našeptávač
o tom slyšel
od Pokorného služebníka.
Pokorný služebník
o tom slyšel
od Zapomětlivého pěvce.
Zapomětlivý pěvec
o tom slyšel
od Temných tajemství.
Temná tajemství
o tom slyšela
od Osamělé hvězdy.
Osamělá hvězda
o tom slyšela
od Neurčitého počátku.“